

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorági-utca
1-ső szám. — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Ártélytelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Fegyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorági-utca
1. szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezészerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

A korona ragyogása.

A magyar szent koronát a nemzeti ünnepek néhány napjára közszemlére teszik s megkezdődik a zarándoklás e nemzeti kincshez, aztán dícsőséges menetben leviszik az új országházba és a szent koronát még szentebbé teszik, hogy dícsugaraik között hirdetik ki a magyar országgyűlés mindkét házában jelenlétében a törvényt Magyarország ezeréves fennállásának megőrzéséről.

Mi sem bizonyíthatja a magyar szent korona jelentőségét, nyilvánvalóbban mint ez a mozzanat.

Nincsen nemzet, a melynél a koronának olyan nagy jelentősége lenne, mint nálunk.

Az idők folyása nemzeti kincsese, politikai fogalomná tette, jelképe a nemzeti alkotmányos királyi hatalomnak, s hozzá fűződnek a királyi jogok legjelentősebbjei, úgy, hogy csak az a magyar király gyakorolhatja a királyi jogoknak teljét, aki a szent koronával meg van koronázva.

Igy válik a korona az állami szuverenitás kifejezőjévé.

A korona azonban nálunk nemcsak monarchikus jelvény, hanem egyúttal kifejezője a nemzetben rejlő hatalomnak is.

Régi magyar jog szerint a korona az államterületnek is eszményi representálója, és ebből kifolyólag minden talpalatnyi magyar föld révén 48 előtt a magyar nemes tagja volt a koronának, s 48-ban a politikai jogok egyenlővé tételén, bátran mondhatjuk, hogy minden magyar ember tagja a koronának, más szóval részese az állami szuverenitásnak.

Ez a nemzeti tan specialisan magyar, de az alkotmányos szabadság eszményéből tekintve, a legszebbek egyike is, mit monarchikus állam felmutatni tud.

Egy nagy történelmi multhoz fűződik ez az államjogi felfogás, és a történelmi dicső eseményekhez közjogi fogalmakat fűz.

Méltán zarándokolhatunk tehát a szent koronához hódolattal, a nyers anyag, az ő díszes ornamentikáival egy egyszerű tanúságot szolgáltat, hogy a jog az államok legbiztosabb alapja, mert egy ezredévet egy új ezredév reményével enged ünnepleni.

Örömmel tudjuk, hogy Gömörmegye fiait, ifjuságát is elviszik hódolni a szent korona elé, hogy merítsenek erőt a nemzeti eszmék, szent hagyományok ápolásához.

Vármegyénk bandériuma is ott lesz abban a díszmenetben, a mely a koronát fogja kísélni, s ha hódolatát bemutatja élő, felséges királyának, hódolata szólni fog ama dicső eszméknek, fogalmaknak is, a melyek a szent koronához fűződnek.

Megyénkből sokan, nagy számban fognak megjelenni Buda várában, hogy a koronát megismerjék, vannak törvényhozóink, kik a korona dícsugaraiktól övezve fognak részt venni a történelmi nagy momentumban, lesznek megyei banderistáink, kik a koronát kísélni fogják, és ép azért, mi kívánjuk, hogy azt az alkotó szellemet, a mely a szent koronát ezeréven fenntartotta, a mely hozzája annyi dicső emléket, annyi erkölcsi erőt fűzött, szívják mélyen lelkükbe, s azután hozzák magukkal, ide megyénkbe is el, hogy azt egy új ezredévben itt is hazánk és megyénk javára gyümölcsöztessék.

Nem elég a haza dícsőségére nyakig uszunk az ünneplésbe, de régi hagyományok szerint kell alkotni, hatni, cselekedni, s ha a millenniumi év nem volt elég arra, hogy minden nemes törekvésünket megvalósítsuk, ám folytaszuk millenniumi szellemben munkálkodásunkat

lassan éveken át, ahogy őscink is évszázados munka által alapították meg a hazát, évszázados munka által szerezték meg a koronának azt az erőt, a melylyel ma bír.

A magyar szent korona ragyogása töltse be lelkünket, merítsünk erőt és tanúságot.

Beiktatási ünnepély.

A helybeli róm. kath. egyház újonnan kinevezett lelkésze, főtisztelendő Verbjár Péter plébános ur, f. évi május hó 31-én tartotta egyházába ünnepélyes bevonulását, a mely napon az egyházmegyei kormányzat által beiktatva lett, állását végleg, hivatalosan elfoglalta, s mint illetékes helyről felvilágosítottak, e tény előtt ünnepelést elfogadni az új lelkésznek nem is lett volna helyes.

Verbjár Péter az új kath. plébános nagyon rokonszenves megjelenésű, kellemes modoru férfiú, kinek egész egyénisége magán viseli a nemes lélek, embertársai iránt melegen érző szív kinyomatát, beszéde a higgadt és megfontoló szellemet, kiváló tudományt árul el.

Természetes, hogy ilyen tulajdonságokkal megáldva, a hivatalos köröknél tett látogatásai alkalmával mindenütt a legrokonszenvesebb fogadtatásban részesült, s mindenki a legelőkelőbb figyelemmel várta a beiktatási istentiszteleten az új plébános első fellépését, első beszédét s ennek elveit.

Az egyházi ünnep.

A beiktatási ünnep vakban szép keretben folyt le a kath. templomban. Az egész templomot sűrűn elfoglalta nemesak a kath. hívek serege, hanem a különféle hatóságok, testületek, társadalmi körök és más felekezetek képviselősege, úgy hogy nincsen Rimaszombatban egy társadalmi tényező, a mely ott ne lett volna az istentiszteleten. A helybeli társadalomnak színe-java volt tehát együtt, hogy szemtanuja legyen az új lelkész beiktatásának. Főtiszt. *Marsó Géza* egyházm. kanonok, kísérve fényes papi kíséret által végezte a beiktatást, s a hívekhez intézett mély bölcsességű szép szavak után az új plébános, *Verbjár Péter* tartotta meg híveinek az első szent beszédét. Beszédében kerülve a dagályt, a fenkölt, tiszta szellem nemes egyszerűségével magyarázta meg hármias hivatása: a tanítói, papi, kormányzói tisztét, az azzal összefüggő kötelességeket és jogokat, s itt kitért azon álláspontra is, a melyet mint kath. lelkész más vallásfelekezetekkel szemben követni fog. A béke angyala kíván ő lenni, ki a szeretet tanaival jár, és a szeretet tanait hirdeti, ki embertársait szeretni tudja, még ha azok más felekezetűek lennének is, — hiszi és reméli is, hogy mint a szeretet apostola, mindenkitől szeretve fog lenni. — A nemes lelképásztor ezen szavai oly mély hatást tettek a jelenlévőkre, hogy a társadalom legszeleesebb köreiben a legrokonszenvesebb véleményt ébresztette fel maga iránt s a szíveket egy csapásra meghódította.

A mélyhatású szép beszéd után ünnepélyes istentisztelet következett; fényes segédlettel az új plébános mondotta el az ünnepi misét, a melyet az összes jelenlévők végig meghallgattak, s a közönség csak a mise utolsó énekakkordjai után indult kifelé.

Tisztelgések:

A róm. kath. egyházban a beiktatás megtörténvén, az új plébános a hivatalos tisztelgéseket fogadta. Elsőnek az egyháztanács üdvözölte új lelkészét. A plébános ur biztosította a küldöttséget, hogy egyháza szívéhez van növe már is, s csak kéri, hogy a milyen meleg szívvel vezetni az ügyeket, olyan bizalommal támogassa a tanács ötét. —

Ezután a kath. olvasókör nagyszámu küldöttsége tisztelgett; a küldöttséget *Hollósy József* elnök vezette és szép szavakban üdvözölvén a plébánost, kérte jóindulatát, kegyes támogatását. — A plébános válaszában kiemelte azt, miszerint a távolból is már rokonszenvenvel értett az egyesület helyes, korrekt szelleméről, s ép azért most a közelben kétszeres érdeklődéssel fogja kísélni működését, a melyről hiszi, hogy nemes irányának felvirágoztatására fog közrehatni.

Mint értesülünk, tiszteltek még az új plébánosnál, az egyházak, a vármegye, a város, a kir. törvényszék, és járásbíró, a hadsereg, más hatóságok fejei, különféle társadalmi intézetek, egy szóval az új plébános iránt minden oldalról a rokonszenv sugárzott.

Bankett.

A beiktatási ünnepnek méltó záródék volt az ugyanazon nap délután 1 órakor megtartott bankett, mely a „Három-Rózsa“ dísztermében folyt le mintegy 200 terítéssel úgy, hogy a nagyteremben mozogni alig lehetett,

a rendezőség végre a terem csinos díszítésére is gondolt, úgy, hogy valóban a legszebb keretben folyt le a bankett, a melyen ott láttuk társadalmunk színe-javát, mindazokat, kik az ünnepélyes beiktatáson is ott voltak.

Az ünnepi helyet *Verbjár Péter* plébános foglalta el, kitél jobbra *Bornemisza László* alispán, balra tőle *Marsó Géza* foglaltak helyet, majd jöttek a polgári és katonai notabilitások, az összes társadalmi intézmények képviselői, mind kivétel nélkül, — sajnálatl nélkülözöttük azonban városunk polgármesterét, kit betegeskedése távol tartott. Hangsúlyozva emeljük ki, hogy a banketten egymás mellett ott láttuk békés egyetértésben *Glauf Pál* ág. ev., *Czinke István* ev. ref. és *Singer Leo* izraelita lelkészeket.

Az asztalokat a legfinomabb borok kollektiója díszítette, a melyet maga az egyház boesított rendelkezésre. — A zenét *Kálmán* adta, s a banketten kezdetől fogva csakhamar a legjobb hangulat uralkodott. És ez a hangulat fokról-fokra emelkedett, kivált az elmondott szép beszédek lelkesítő hatása alatt.

A felköszöntők sorát maga az ünnepelt *Verbjár Péter* plébános nyitotta meg, éltetve ő Felsősgét, szeretett királyunkat, mint a rimaszombati róm. kath. egyház patronusát, ki őt ezen egyház plébánosává legkegyelmesebben kinevezte. Emelkedett szép szavakban elmondott tósztt zúgó éljenzésre ragadta a jelenlévőket. Ezután ugyancsak az ünnepelt méltatta a helyettes püspök *Szekeres István* érdemeit az egyházkormányzat körül, éltette őt, mint a kinek bölcs kormányzata alatt kezd meg hivatalát, aztán megköszönte főtisztelendő *Marsó Géza* kanonok részvételét a beiktatásnál, majd az egyházközöséget és a megjelent közönséget éltette. Az ünnepelt férfiú a bankett során ismételtelen felszólt és magas eloquentiával, kitünő szellemmel fejtette ki, hogy lehet a társadalomnak együtt ünnepleni, a nélkül, hogy egymás érzelmeit megérsítsük; gyönyörű szavakban fejtette a szeretet elveit, majd kimondotta, hogy ő mindenkit tiszteltben akar tartani, de magát, egyházát nem engedi kicsinyleni. Az ünnepelt férfiú szép szavait mindannyiszor zúgó éljenzés fogadta.

Juraskó Jakab, az egyháztanács világi elnöke emelkedett fel általános figyelem közt, és mély értelmű, szép szavakban üdvözölte szívből a kath. hívek nevében új pástorukat. Viharos éljenzés adta meg a visszhangot a lelkes beszédre.

Egymásután szólaltak fel ezután a helybeli felekezetek lelkészei *Glauf Pál* az ág. evangélikus, *Czinke István* az ev. református és *Singer Leo* az izraelita egyház részéről, mindegyik lelkész a szebbnél-szebb gondolatokkal ünnepelték a felekezetek közti béke- és egyetértést.

Marsó Géza gyönyörű szavakban fejtette ki a hazafi eszményi feladatait, a melyeket célpontul tűzött ki az újonnan beiktatott lelkésznek.

Utána *Dr. Széless Ödön* történelmi alapon igyekezett kimutatni a kath. egyház hazafias mulját, a mely össze van forrva a nemzet történetével, de utalt aztán arra, hogy az egyház ma már kénytelen új erőforrásokra támaszkodni, s hogy ez híveinek tömörülésében, autonómikus szervezésében található fel; ilyen autonómikus testület bevezetője a helybeli kath. kör is, a mely a hazafias tradíciók ápolása mellett autonómikus törekvések ápolója, s nem fog soha felekezeti gyűlölség plántálója lenni. Főtisztelendő *Verbjár Péter* egy új csillag, az ő mai szép beszéde az ő ragyogása, s az vezesse a katolikus társadalmat és ilyen szellemmel üdvözölje a kör nevében az új plébánost.

Az éljenzéssel fogadott meglehangú beszéd után, *Valihora János* lelkes éljenzések közt éltette a hadsereg jelenlévő tagjait. *Molnár József* emelkedett szép szavakban emlékezett meg a kereszt hatalmáról, a mely hazánkat századokon át fenntartotta, s élteti a protestans hitközség mellett felebaráti szeretettel az új plébánost. — *Török János* eseteli azon érdemeket, a melyeket 1 éven át a plébánia vezetése körül *Dollák János* administrator szerzett. A viharos éljenzés volt a tanu, mennyire a közönség szívéből beszélt a szónok.

Policsék Rezső éles elmével, kitünő szellemmel méltatta *Józsa Antal* érdemeit a közoktatás terén, a mit *Józsa Antal* szép beszédében köszönt meg, és viszont egy brillans elmefuttatásban reflektált arra, hogy a katolikus körnek is nagyon lehet helyes irányban haladnia, s kívánja, hogy kövesse az új plébános példáját, a rektor pedig kiáltson reá egy helyes Ament, élteti a helyesen kiáltó rektort, *Uthy Antal*.

Ezek után még sok szép tósztt hangzott el, a melyek mind a lelkes hangulat visszatükrözői voltak.

A szép társaság csakugyan a legjobb hangulatban az esti órákig maradt együtt, s a vig poharazás közt a kedélyek egy ünnepi bankettől a legszebb emlékeket szerették meg és vitték el magukkal.

Levelezés.

Nagy-Röcze, május 31.

Nagy-Röcze város nemeskeblű hölgyei által a n-rözei m. kir. állami polgári és felső kereskedelmi iskola ifjúságának a millennium alkalmából ajándékozott 500 frt értékű aranyláng, ezüsttel himzett, fehér selyem díszlő felszentelésének és átadásának ünnepe tartott meg május 30-án.

Oly imponzus ünnepély volt ez, a minőt Röczén nagyon ritkán láthatunk. Nem a külső fény és pompa, nem az ünneplők sokasága kölesönzte a nevezetes ünnepe hazafias színezetét, hanem a nemesebb kebel azon magasabb érzelmeinek természetes nyilvánulása, mely szeretettel karol fel mindent, a mi édes magyar hazánk javának előmozdítására, az ifjúság, haza és faj szeretetének felbresztésére és ápolására nézve szükséges.

Ünnep volt ezen nap, ifjúságunk örök emlékü ünnepe. Hölgyeink újabb bizonyítékát adták annak, hogy az ő nemes szívök, lángoló és soha nem lankadó hazaszeretetük egyike ama hatalmas tényezőknek, melyek arra vannak hivatva, hogy békében a magyar állameszmét, balsorsban a magyar feyvereket juttassák diadalra.

S a midőn e helyen is kifejezzük köszönetünket és továbbra is becses támogatásunkért esedezünk, kérjük a mindenhatót, hogy a magyar nő nemes szívét, annak minden igaz ügyben kifejtett fáradozását áldja meg az ég minden áldásával.

Az ünnepély délelőtt 9 órakor vette kezdetét. Az ifjúság a róm. kath., majd pedig az ág. ev. templomba vonult, a hol már fényes közönség várta. Beliczky Gusztáv r. kath. plébános és Christyék Gyula alkalmi remek szónoklatai a jelenlévőkre mély benyomást gyakoroltak. Miután a zászló mindkét templomban felszenteltetett, a zászló átadásának aktusa a város dísztermében folyt le.

Mihalik Dezső az adományozó hölgyek kérésére Perjessy László igazgatónak a következő beszéd kíséretében adta át a zászlót:

„Ismeretes mindnyájunk előtt azon mozgalom, melynek végcélja volt e magasatos áldó ünnepély. Városunk hölgyei az ifjúságot — a virágzó intézet iránt táplált hazafium érzelemből, az ifjúság iránt tanúsított ragaszkodás és szeretetből kifolyólag — az ezred év alkalmával egy dísz zászlóval ajándékozták meg.

Az isten házában vázolva volt a szent cél, a magasatos eszme, mely a már felszentelt lobogóhoz fűződik, nekem jutott a szerencse, hogy a hölgyek ajándékát nektek, tanárútoknak, igazgatóknak az ezred év emlékeül szent ereklye gyanánt átadjam.

Fogadjátok és fogadják igazgató ur e lobogót szívesen.

E lobogó oly sok szent és nemes célt van hivatva ifju lelkekben ápolni, hogy ha azokat megértettétek, lelketekbe véstétek, akkor a nemzeti színnel díszített lobogó valóban oly szimbolum, a milyen gyanánt az ajándékozottat.

Nem akarom lelkészeink szép szavait ismételni. E lobogó nőink fáradhatatlan buzgalmanak gyümölcse, s amint egyesítette őket a nemes cél a buzgalomban, aként egyesítsen titeket is e lobogó a nagy, nemes és hazafias tettekben. Ez buzdítson egyetértésre, kitartásra, hazaszeretetre, ennek emléke lelkesítsen minden nemesre. Ha a torna versenyre rándulástok alkalmával a szent korona előtt elvonultok e lobogó alatt, kérjétek áldást a hazára, annak minden hü fiára, kérjétek erőt arra, hogy fényt, dicsőséget szerezzetek azon intézet számára, mely ifju lelketek nemes virágait oly gyöngéd, oly odaadó gondallal ápolta.

A rözei magyar hölgyek hazafias érzületének nyilvánulását a mily nemes szív, az igaz érzelem teremté, oly tiszta és szeplőtlen irányt és szellemet, erkölcsöt és jellemzilárdságot ápoljatok lelketekben, mert e lobogó annak a jele.

Méltánylás illeti a tanári kar azon működését, melylyel a társadalom tiszteletét és vonalmát szerezte meg magának, s nem csekély részben e kivított rokonszenv eredményezte ezen lobogó átadása által nyilvánuló méltó elismerést. Kérjük őket a haza javát célzó áldásos működésük oly irányban való kifejtésére, a mint azt eddig is tették.

Átadom végül az igazgató urnak e zászlót, őrizze azt meg mint az első ezred betegezésének szép emlékét, őrizze azt meg mint a második ezred emlékére adott becses ajándékot.

Perjessy László következő beszéddel vette át a zászlót:

„Köszönjük e szimbolumot: újabb záloga ez, újabb bizonyítéka ez a magyar nő lángoló hazaszeretetének, a nagy-rözei hölgyek intézetünk iránt táplált jóindulatának.

Az elnök ur által kifejtett elveket mindannyian követjük s hogy azokat mint eddig, úgy ezután is az ifjúság lelkebe vésmi törekszünk, azt ez alkalommal is ünnepelesen fogadjuk. Szent ígéretet teszünk, hogy a hazaszeretetet, az erkölcsi jellemzilárdságot az idők végéig megőrizzük.

A midőn e zászlót átveszem, köszönetet mondok azon lelkes társadalomnak, mely iskolánk, nemzeti nevelésünk ügyét felkarolta, megőrizzük azt szent ereklye gyanánt, megőrizzük azt mint drága kincsét, mint az önzetlen hazaszeretet nyilvánulásának köszönettel fogadott drága jelvényét.

Kívánjuk, hogy Röcze hazafias társadalmának istápolója ne szűnjék meg, hogy erőt nyerjen az, egek uratól, kinek áldását mindnyájunkra kérem. Eljenek a hölgyek.

Lelkes éljenés és a „Rákóczi Induló“ hangjai mellett az ünnepély véget ért. Délután az eredetileg a város kies fekvésű fűrdőjében tervezett tavaszi táncmultság helyett, az időjárás kedvezőtlen volta miatt a műkedvelő társulat nagytermében tartott kedélyes táncmultság nyújtott alkalmat arra, hogy e nap egyéb tekintetben is emlékezetes maradjon. — *Dancsházy G.*

Vashegyalja, május 31.

Tek. Szerkesztő ur! A becses lapja f. évi 21-dik számában Ratkóvölgyről egy panasos levelet olvastunk, a melyben „Többen“ aláírással a Rimaszombat és Nagy-Röcze városokat összekötő utvonat szörnyű rossz állapota miatt panaszkodnak, s kiválóan aggodnák ezen két nemes

város boldog lakosainak hiánytalan bordái és ép kéz-lábai miatt arra az esetre, ha ezen az uton egymást meglátogatni óhajtanak.

Tek. Szerkesztő ur! Kérjük teljes tisztelettel, sziveskedjék ezen sorainkat becses lapjába felvenni, hogy a ratkóvölgyi szomszédaink fenti aggodalmait eloszlassuk, s őket az utak jobb karba helyezni célzó szándékukban bár üdvözölve, de felkérjük, használják fel velünk együtt buzgalmaikat a sokkal fontosabb utvonalak érdekében, ez pedig a ratkó-jolsvai és ebbe beágazólag a kövi-rákosi és kövi-nandrási utvonalak. Hisz a boldog nagy-rözei lakos jó megyei uton lakva, Rimaszombatba igen kényelmesen utazhatik akár Tiszolc-felé, vasuti utazással kombinálva, akár pedig közvetlenül a vasutat veheti igénybe: éppen így a rimaszombati lakosnak sincs oly sürgős dolga, hogy az Ratkó és Vashegyen át Röczére utazzék. Ratkóvölgyi lakosnak pedig Rimaszombat felé szinte jó megyei út al rendelkezésére, azonban rosz uton kell mennie Nagy-rözeire Vashegyen át. Ez fáj tehát! Igaz, ez az utvonat is rosz, de nem a személyforgalom indokolná ezen utvonalt kiépítését, hanem ugyszólván egyedül a bányaiparral összefüggő nagy teherzállítványok. Tudjuk azt, hogy ezen utvonalt a hatalmas bányaállalatok, mint érdekeltek évenként nagy áldozatokkal javítják és tartják fenn, sőt újabbban az ezen utvonalt közelében fekvő községek is bevonattak az uttartási költségekhez.

De hát kedves ratkóvölgyi szomszédaink, miért óhajtnak éppen ezt az — ugyszólván bányaipari — utvonalt kiépíteni, a mikor ugy önk, mint a nagy-rözei járásnak legalább 20 község lakosainak, akár a vasuti állomáshoz, — tehát Röczére is — akár a piacra, akár pedig a szolgabírói hivatalba Jolsvára kell utazniuk? De ez az utvonalt nemesak: a fennnevezett célokból történő sürü közlekedés miatt fontos, de a Vashegy környékén nagy szegénységben kinlódó sok ezerre menő lakosságnak valóban életfeltétele. A Vashegy tövében létező bánya és vasipari vállalatokkal kapcsolatos nagymérvű vasérez, nyersvas, faszén és fa szállítás ezeken az utakon történik, s ezeken keresi a nép a mindennapi kenyerét. — De milyen keserves kereset az ily uton.

Ezen utvonaltakat is csak az érdekeltség tartja fel évek óta: kedves szomszédaink igen jól tudják, hány ezer forintot áldoztunk csak 5 év óta ezekre az utvonaltakra? De már kimerültünk! mert már az eddig kiépített utszakaszokat is alig bírjuk fenntartani, tovább építésről pedig szó sem lehet, ha a t. vármegye igazán kiérdemelt pártfogásába nem fogad bennünket. Megérdemeljük, sőt elvárhatjuk azt, hogy segítsen rajtunk, mert ily mostoha viszonyok között alig vagyunk képesek a ránk nehezedő országos, megyei és községi kötelezettségeinknek megfelelni.

Egy megyének lakosai vagyunk mink is, csak ugy, mint a Sajó és Rima mentiek, s mily különbözőleg gondoskodik a t. vármegye mirőlünk! Mig ott községről-községre vezető gyönyörű utakat — sőt helyenként egy völgyön két párhuzamos utat is, — rendkívüli gondozással tart fel, s még az utszélén nőve és a közlekedést legkevésbé zavaró fűvet is lekaptartja, addig nálunk az utak építését arra a nyomorult keresetre kárhoztatott lakosságra utalja, s ott hagyja a sárban, a kátyukban veszni. Igaz, hogy a mult évben 800 frtnyi segélyt és két eleven utkaparót szavazott meg a t. vármegye, abból azonban csak 300 frtot adott és a két utkaparót még festve sem láttuk.

Es miért ez az óriási különbség az anyai szeretetben? Miért vagyunk mink mostoha gyermekei e megyének?

Hát kedves ratkóvölgyi szomszédaink, ezen utakat ajánljuk az irányadó körök figyelmébe, mert a mig a vashegyi utat csak „Többen“ óhajtnak kiépíteni, addig mink ezeket legalább is *tízezeren.*

Sajó-Gömör, 1896. május 27.

Pusztában kiáltó szózatként, évről-évről hirt adunk a sajó-gömöri községi hitelszövetkezetről, azon célból, hogy vármegyénk közönségének vezetőit, különösen a községi lelkész-, tanító- és jegyzőket, mint a falvak vezetőit, ezen életrevaló intézmény meghonosítása és terjesztése iránt megnyerhessük.

Sajna, annak ellenére, hogy vármegyénkben az első községi hitelintézet, a sajó-gömöri ez előtt 4 évvel megalakult, vármegyénk egy községe sem iparkodott hasonló intézmény létesítésével, saját polgárainak közvagyonosodását előmozdítani.

Beszélünk népünk elszegényedéséről, uzsora kölesnőkről, és nem iparkodunk elhagyatottságukról tőlünk telhetőleg könnyíteni.

A millenniumi ünnepnek vármegyénknek legmaradandóbb emléke bizonyára az lenne, ha minden község vállalva iparkodna a községi hitelszövetkezetet megalakítani.

Csak az a nemzet számíthat hosszú és hatalmas állami életre, melynek polgárai anyagi tekintetben teljesen függetlenek.

Eladósodott polgárok állama, fülüg uszik az adóságban.

De hadd beszéljenek a számok. A sajó-gömöri községi hitelszövetkezetnek — kizárólag a községi lakosok közül — 122 tagja van 285 üzletreszszel, vagyon állása 6388 frt 65 kr., mint tiszta nyereséget a mult évi számadása alapján 180 frt 10 krt, 3 1/2 %-ot osztott szét a tagok között üzlet részekre, a heti 20 kroból, már 5871 frt 56 krt teljesen befizetett, kizárólag a szövetkezeti tagok között, kötvényre kölcsönt adott 5052 frt 82 krt.

Az intézet felvirágzása körül elévülhetetlen érdemei vannak az igazgatóság tagjain kívül: Veiszter Samu polgári iskolai tanár, intézeti könyvelő és Szabó András intézeti pénztárnoknak, a kik fizetés nélkül, igaz hazafiumi buzgalomból, lankadatlan szorgalommal ellátnak az intézet ügyeit.

A megalakulás módosatairól a felvilágosítást, vármegyénkbeli községeinek készséggel megadjuk.

Záhonyi János.

Nagy-Szuha, május 27.

„A hazaszeretet az egyház iránti szeretettel együtt az emberi szívnek legszentebb érzelme.“ Ezen szívemelő érzelmek lebegtek keresztül keblem idegjein, midőn e millenniumi évben tiszta magyar palóc községből áthe-

lyezettetésem után — becses lapja szerint — ama gyanupörös Szuha vidéken a jövő nemzedék reményeit vizsgálni és ezer évet megünnepelni láttam. Engem nem csekély chaosba hozott az a contrast, a mely közelebb a susányi visszaeséről iratott és az a tapasztalat, melynek sok szem és fültanuja volt ép a susányi iskolában. Lehet, hogy ez speciális érdeme Bahéry János kántor-tanítónak, ki szorosan vett kötelezettségénél mindig többet tudott tenni és különösen a hazafiumi szellem ápolgatásában bőkezű volt — de a gyanusított nép, gyermekeivel együtt, bebizonyította, hogy mihelyt a hazának édes neve hangzik — ez a tót öltöny alatt levő kebel, mindjárt a leg-szentebb érzelmekre gyulad. Tehát „Honny soít qui ymal pain.“ Itt lehetett alkalma a gyanakodóknak látni a sokat emlegetett, keresztül-kasul hajszolt fogalmat, a *nemzeti géniust* ki domborodni. Hisz nem is lehet azt látni, feltalálni sehol ugy, mint az iskolában. Itt van az az egészséges, tiszta talaj, melyben megterem minden, mit beléje vetnek. Köszönet érte a sokat csipkedett, lenézett magyar tanítóságnak! És ha a multért lelkesedni, jövőben bizni, nemzeti érdemeket igaz magyar örömmel megbecsülni nagy ritkán látsz, tekintés be iskolánk ajtaján, jöjj el ünnepeinkre, s láthatsz csillogó szemeket, kipirult arczokat, mosolygó ajkakot, parancsszó nélkül naív de igaz érzés sugallatára mint elmondják egy tót nyelvű falu tanítója által szerkesztett ezer éves magyarok 10 jó erényét gesztikulációkkal kísérvé:

- 1 Ne bánts süvem a magyart, Ujjal fenyegetnek a gyermekek. Mert a magyar jót akar.
- 2 Mindenkiel egyezik, Közép ujjaitk összeszteszik. Szabadsággal osztozik, Tenyereiket szétnyitják.
- 3 A magyarnak nincs párja, Egy utat solóban felmutatják. Tüzet, vasat kiállja, Kezeiket csipőre teszik.
- 4 Szereti a nép honát, Jobb kezet szívükre teszik. S mindenkinek békét hágy. Kezeiket imára összeszteszik.
- 5 Csak ha támad valaki, Jobb kézzel támadnak. Szuronyt-szegve megy neki, Előre szuronyt szegezni. Istenének esküszik, Háron ujjat felemelni.
- 6 Ki királyért elvérzik, Ralfelől elvérzett csinálnak. Hi vele máskint bán, Jobb kézzel olyan nineset csinálni. Annak szegyet, füttet hány, Három ujjal fieskát hánynak.
- 8 Majmolókat nem bámul, Duzzadt arcot beütni. Sérelmekre szemet huny, Behunyt szemet érinteni.
- 9 Nagyon vendégszerető, Bidomborodott kebel mutatni. Sülttel, borral kínál ő, Tenyereket előre nyujtani.
- 10 Ha kell tud ő vigadni, Ugrándoznak a gyermekek. Táncolni még dalolni, Tapsolni és dalolni kezdenek.

En nem ok nélkül hiszem, hogy millenniumunkat az iskolás gyermekek a legtisztább örömmel, legigazibb lelkesedéssel megünnepelték.

De hát a diágyereket is viszik az évek tovább, tovább...

Évről évre némi kedvetlenséggel vesznek búcsút az iskolától, s jövő sorsukat hasonlóan képezem a patakéhoz, mely lombos fák árnyában, nyiló virágok közt madárdaltól kísérvé halad, halad, mig egy nagyobb folyamba vegyül s azzal együtt a tenger sós vizében oszlik szét édes vize és madárdallal helyett viharok zugását hallja, virágok helyett széttört hajók roncsait látja. Az én ifjaimat is magába nyeli a tót szüleik Lörnyezete s elfelejti az édes magyar szót, de a szive magyar marad.

Ez az, a minék nem hisz a „Gömör Kishont.“

Ez sérelem! Időt, helyet!
Első nálunk a becsület!
Elégtételt hát izében!
Szerkesztő ur biz igen!

Arról azonban, hogy az ezredéves ünnepek emléketől, hogy válhatnak és erősödhetnek iskolásaink magyar nemzedékké; arról a jövőben sokat fogok tereferelni becses lapjában, hogy vidékünk magyarosodásában ezután zavartalan örömet találhasson.

Beszéds Bertalan,*) segédlelkész.

*) A tisztelendő s.-lelkész urnak fentebbi apologiáját szívesen vesszük s elégtétel gyanánt kinyilatkoztatjuk, hogy mi a nép éljő álló lelkészi és tanítói kar hazafias működése előtt kalapot emelünk ott és akkor, a hol és a mikor annak eredménye nyilván való. Mi pusztán egy tényt konstatáltunk s ez alkalmat adott nekünk arra, hogy a nép vezéreit éberségre kérjük föl Elv gyanánt fentartjuk azt, hogy egy immár elfoglalt posztionak elvesztése visszaesés, a jelen esetben azonban elismerjük, hogy esupán a taktika nyert eshetőleg kedvezőbb irányt. A legjobb reménnyel tekintünk az eredmények elé. *Szerk.*

MEGHÍVÓ.

A rimaszombati egyesült prot. főgymnásiumban 1896. június hó 10—18. napjain az évi vizsgálatok következő rendben tartatnak meg:

- Június 10. szerdán r. 7 órakor: Számtan I. oszt. — Német nyelv IV. oszt. — Vallás és történelem V. oszt. — Magyar és latin nyelv VI. oszt. — Természettan VII. oszt.
Délután 2 órakor: Latin nyelv I. oszt. — Torna II. oszt.
- Június 11. esütörtökön r. 7 órakor. Torna III. oszt. — Ásványtan IV. oszt. — Német nyelv V. oszt. — Mennyiségtan VI-ik oszt. — Magyar nyelv VII. oszt.
Délután 2 órakor: Torna I. oszt. — Vallás II. oszt. — Geometria III. oszt. — Magyar nyelv V. oszt. — Vallás VI. oszt.
- Június 12. pénteken r. 7 órakor: Geometria I. oszt. — Vallás ev. ref. III—IV. oszt. — Mennyiségtan V. oszt. — Német nyelv VI. oszt. — Görög nyelv VII. oszt.
Délután 2 órakor: Magyar nyelv I. oszt. — Geometria II-ik oszt. — Görög pótló irodalmi olv. V. oszt. — Vallás tan ág. ev. III—IV. oszt.
- Június 13. szombaton r. 7 órakor: Földrajz I. oszt. — Számtan II. oszt. — Történelem IV. oszt. — Görög és pótló irodalmi olv. VI. oszt. — Német nyelv VII. oszt.
Délután 2 órakor: Magyar nyelv II. oszt. — Számtan III-ik oszt. — Geometria IV. oszt. — Torna V. oszt.
- Június 15. hétfőn r. 7 órakor: Vallás I. oszt. — Történelem III. oszt. — Latin nyelv IV. oszt. — Görög nyelv V. oszt. — Mennyiségtan VII. oszt.
Délután 2 órakor: Latin nyelv II. oszt. — Növénytan V-ik oszt. — Torna VI. oszt. — Görög pótló irodalmi olv. és ábrázoló geometria VII. oszt.
- Június 16. kedden r. 7 órakor: Német nyelv III. oszt. — Latin nyelv V. oszt. — Történelem VI. oszt.
Délután 2 órakor: Fiz. földrajz III. oszt. — Magyar nyelv IV. oszt. — Torna VII. oszt.
- Június 17. szerdán r. 7 órakor: Földrajz II. oszt. — Latin nyelv III. oszt. — Algebra IV. oszt. — Állattan VI. oszt. — Latin VII. oszt.
Délután 2 órakor: Torna IV. oszt.
- Június 18. esütörtökön r. 7 órakor: Magyar nyelv III. oszt. — Polilikai földrajz VII. oszt.

Junius 20. szombat r. 8 óraker a tanév ünneplés bezárása és a bizonyítványok kiosztása.

Junius 22—23. hétfőn. kedden magántanulók vizsgálatá.

Junius 25—27. esütörtökön, pénteken, szombaton szóbeli érettségi vizsgálatok.

E vizsgálatokra a t. szüléket, gyámokat, vagy ezek helyetteseit, valamint a tanúgy barátait tisztelettel meghívja Rimaszombat, 1896. május 30.

Fábrý János, igazgató.

Ertesítés és meghívás! A rimaszombati iparostanonecz iskolában az 1895/96-ik tanévet bezáró „nyilvános vizsgák” — kapcsolatosan a tanonecz munkakiállításával — folyó évi junius hó 7-én d. u. 2 óraker a közs. elemi fiúiskola tantermében fognak megtartatni, melyekre a t. érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja Rimaszombat, 1896. junius hó 2-án az igazgatóság.

Hirek és vegyesek.

50 éves papi jubileum. Tavoli vidéken, a vadregényes Erdély egyik bájos völgyében, ritka szép és lélekemelő ünnepély folyt le mult hó 31-én. A felőri ref. egyház lelkesze Veres Márton, papi működésének 50-ik évfordulóját ülte meg a széki ref. egyházmegye, melynek fényét emelte az egyházkerület püspökének s a világi hatóságok fejének jelenléte, kik felhasználták a ritka alkalmat arra, hogy az érdemekben megőszült lelképásztor előtt a tisztelet és nyilvános elismerés adóját lerójják. A jubileumi ünnepély első fele a Betegh Imréné áldozatkészességéből esinosen renovált ref. templomban folyt le, hol Szász Domokos püspök mondott gyönyörű imát, melyet Gyárfás betleni pap üdvözlő beszéde s a jubilans öreg lelkész megható imája követett, majd az urasztala előtt Somkerekí esperes értékes ajándék kíséreteben tolmácsolta a megyei papság üdvözlő beszéde. A különböző küldöttségek tisztelegése után 120 terítékű közebed volt, melyen egymást érték a lelkes felközöntök Szász Domokos püspök a királyra, a jubilans lelkészre s a hazára mondott nagy hatású tösztokat, Bornemissza Károly báró főispán a ref. püspököt éltette. Az ünnepelt lelkészről ő felsége is megemlékezett, a koronás aranyéremkereszttel tüntetvén ki. Üdvözlő sürgönyökkel fejezték ki jókívánásaikat báro Bánffy Dező kormányelnök, gróf Vass Béla, Simó Lajos orsz. képviselő, városunkból pedig — hol a jubilans öz pap tavalý fiarál Dr. Veres Samunál, lapunk szerkesztőjénél huzamosabb ideig időzött — üdvözlő sürgönyököt küldöttek: Baksay István, Baksay József, Józsa Antal, dr. Kármán Aladar és Rábely Miklós.

Halálozás. Széleskörű rokonsággal bíró, megyeszerte általánosan ismert derék fiatal nő hunyt el a mult héten Rozsnyón. Kiriny Bélané sz. Feledy Mariska személyében, kit a kérelhetlen halál ifjú életének virágjában ragadott ki a szerető férj és önteláldozó édes anyja karjai közül. Betegsége előtt a megyei társas köröknek egyik legkedveltebb tagja volt a szép fiatal nő, kinek ravatalát május 27-én a gyászolók impozáns tömege ószinte részvétellel állotta körül. Feledy Ferencz törv. széki jegyző nővérét gyászolja az elhunytban. Legyen édes a korán elhunyt derék nő síri álma!

Kérelem: Az igloi állami tanítóképzőintézet ez évi novemberben fogja fennállásának 25-ik évfordulóját fényesen megünnepelni. Azokat, a kik ezen idő alatt ez intézetnek tanítványai voltak, ez ünnepélyre az intézet nevében ezennel tisztelettel meghívom, és kérem, sziveskedjenek jelenlegi állásukat és működési helyöket velem egy rólok készítendő „Emlék-Album” megszerkesztése végett mielőbb — ha csak egy levelező-lapon is — közölni s arról is értesíteni, óhajtanak-e az ünnepségben részt venni, s abban esetleg (valamely előadandó módon) közreműködni? — Szepes-Iglón, 1896. május 25. — Arányi Antal, igazgató.

Tanulóink győzelmé. Szombaton, május 30-án utazott föl gymnáziumunk tornakör-e Fábrý János igazgató, Kerekes Dező és Michnay Gyula tornatanár vezetése alatt Budapestre, hogy ott az orsz. tanulói tornaversenyen a mi ifjaink is bemutassák képességeiket. Az eddigi versenyek fényes eredménnyel jártak, a mennyiben tornászaink közül négyen nyertek kitüntetés, még pedig ezüst érmet Magyar József VIII. o. t., bronzérmet Kubinyi Zoltán, Szabó Lajos, és Holles Béla kaptak. A király jelenlétében kedden lefolyt versenyek eredményét még nem ismerjük, de reméljük, hogy ifjaink ez alkalmmal is tisztessegesen megállták helyöket.

Tanítók utiköltsége. A vármegyei közigazgatási bizottság egyik közelebbi határozatában kötelezte a községi előjáróságokat, hogy mindazon tanítóknak, a kik az általános tanító-egyesületnek tagjai, az ezredéves kiállítás ideje alatt Budapestten tartandó országos tanítói gyűlésen való részvétel végett a szokásos utiköltségen és napidíjon felül az idén külön személypótlékot is szolgáltatson ki. A határozatnak már több község eleget is tett. Így pl. Jolsva város előjárósága személyenkint 30 frtot utalványozott ki a jolsvai tanítók részére felekezeti költséggel nélkül.

Nyugalomba vonulás. Veskóy Zs. Jenő a miskolci ev. ref. főgymnásium érdemes tanára — mint halljuk — ez év végével megváltik tanári állásától s a jól megérdemelt nyugalomba vonul. Veskóy Zsigmond Jenő született Szepes-Olasziban Szepesmegyében, 1828. decz. 24-én. A gymnásiumi osztályokat Lőcsén, az akadémiai tanfolyamot Kassán végezvén, a premontrai tanítórendbe lépett, s a szerzet szabályai szerinti tanári vizsgákat Bécsben az 1853—56-ik eső időközben letette, a mely alatt 1853. octóber 3-ától mint tanár tanított a szerzet iskoláiban Kassán, Eperjesen, Rozsnyón és Nagyváradon. A miskolci ev. ref. főgymnásiumba 1866. július 22-én választott meg Szívós Mihály helyére, ki Sárospatakra távozott. Később a görög nyelv, állat- és növénytan tanítását, majd a németet és philosophiai propedeuticát vette át, s maig is ezeket tanítja a felső négy osztályban.

Dobsinai ünnepek. Dobsina város közönsége a magyar állam ezredéves ünnepét a következő sorrendben üli meg: 1896. junius 6-án 1) esti 8 óraker a város általános kivilágítása és a testületék gyülekezése a főtéren. 2) 8^{1/2}-ed óraker jelző mozsárlövések mellett faklyás körmenet zenével. Indulás a főtérről. Visszaérkezés után föl-vonulás a városház előtti térre. 3) Alkalmi beszéd a városház erkélyéről, mely után a közönség hazafias dalt énekel. Eloszlás. 1896. junius 7-én. 1) A testületék gyű-

lekezése a városház előtt 7^{3/4}-ed óraker, onnan díszmenet zene és harangozás mellett 8 óraker a róm. kath. és 9 óraker az ág. ev. templomba. 2) 11 óraker képviselő-testületi díszközgyűlés a városház nagytermében. 3) Délután 2 óraker népiünnepély a népkertben. A város a lakosságot megvendégeli. 4) Ugyanott táncz, tűzijáték stb. 5) Közvacsora, táncmulatság. (Ennek időpontját, részleteit külön meghívókban közlik.) A rendező bizottság.

A feledi kaszinó által folyó hó 27-én délután a serkei várban rendezett majális minden várokozón felül nagyszerűen sikerült. A történeti romantismus emlékeitől gazdag hegytetőn az ottani földesur Draskóczy László területén, a buzgó rendezőség a melynek élén Fáy István, Horváth József, Csizsár László, Pál Gyula urak fáradoztak, vonzó otthont teremtetek. Egy tánczra is alkalmas sík területet alakítottak, gyönyörű galyfolyondárokkal futtatták körül, zászlókkal és lampionok százaival díszítették, végre oldalt fűtöttek egy óriási sátor, a melybe 200 ember kényelmesen befért. Ebben a kerethen folyt le a mulatság, a melyen a legtávolabbi vidék szép hölgyei is ott voltak; a cigányokat, mintha szintén a költői hangulat szállta volna meg a magasban, tüzesebben húzták, a fiatalok pedig, mintha a multak szellemes históriái izgatták volna a képezetet, esillogóbb szemekkel jártak a csárdást, az öregek megifjodtak, ifjak szilajok lettek, s folyt a mulatság a legnagyobb derével másnap reggelig. Az est legszebb része volt, midőn Horváth József egy brillans tűzijátékkal kápráztatta el a szemeket. A hulló csillagok zereje, a forgó napok tűzszikrái, a futó kigyók, a száguldó sárkányok kimondhatatlan keveredése a tűznyelveknek valóban kápráztató sikere volt ez estének. A tűzijáték után kigyulladtak a hegytetőn az örömtűzek, óriási nagy famaglyák, a melyek ijesztő lángtengerként folyatták szét a lángoszlopokat úgy, hogy a melldig a szem ellátott az éji sötétből, mint a szerelem tüzes kohjának tornáca ragyogott a serkei vár máskor oly sötét domboldala. A mulatságon az ifju leánykoszoru magyar nemzeti ruhában jelent meg, az által is felidézvén a serkei vár letűnt díszöségét. Hanvay József pedig magyar csikós ruhában jelent meg. Ott voltak a többi közt a szép társaságban: Fáy Barnabásné, Draskóczy Lászlóné, Máriássy Lászlóné, Molnár Józsefné, Gróf Almássy Albertné, Fáy Viktorné Gróf Teleky Blanka, Balog Samuné, Csizsár Lászlóné, Fodor A.-né, Hámos Aladárné Báró Vay Ilona, Horváth Józsefné, Fáy Lenke, Balog Anna és Márta, Izsépy Ilda, Fáy Margit, Hevesy Lenke, Glósz Vilma, Kossuth Jolán s mások.

Lengyel betelepültek ünnepe. Forgáchfala lakossága, mely 1796-ban, éppen ezeltől száz évvel Árva-megyeének Lengyelország felé eső határaitól települt Gömörmegyébe, a millenniumi ünnepségeket a maga szűkebb jubileumával összekapcsolva, igazi hazafias lelkesedéssel ünnepelt május havában. 9-én Dortsák József plébános és Zsurkay György kántortanító magyar istenitiszteletet tartottak, mely alkalmmal előbbinek a magyar történelmet felőlelo hazafias beszéde mély hatást keltett. Majus 17-én az iskolai ünnepély folyt le, melyen a gyermekek magyar nyelven énekeltek és szavaltak. 25-én népiünnepély volt. Mindkettőn Dortsák plébános tartott beszédet, Benyus András bíró pedig lengyel nyelven magyarázta meg a nép előtt az ünnepély jelentőségét, a falu lakosságát buzdítva a magyar haza önzetlen szeretetére, mint a melynek védelme alatt Forgáchfalának ezeltől száz évvel beköltözött lakosságát az Isten is megsegítette, mert a szegény nép szorgalma folytán anyagi jólétben gyarapodik, s eddig már 120,000 forintot érő tulajdon birtokot szerzett magának. A forgáchfali nép lelkészét, tanítóját és bíráját, mint a nép hazafias szellemű vezéreit méltán megilleti a tisztelet és nyilvános elismerés.

Ingyen utazási jegyeket ad az ezredéves országos kiállítás igazgatósága mindazon néptanítóknak, és óvónóknak, akiknek fizetése 400 ft, vagy azon alul áll. — Azon tanítók pedig, akik 400 frtnál több jövedelmet élveznek: kedvezményes jegyet kapnak. A jegyekért, egy most érkezett miniszteri rendelet értelmében, folyamodni kell. A folyamodvány bélyegmentes és az ezredéves országos kiállítás nagyteljesítő igazgatóságához ezimzendő. A folyamodást láttamozás végett be kell küldeni a kir. tanfelügyelőhöz, másképp nem engedélyezik a jegyeket.

Tanítói körgyűlés. Nagy-Rőczen m. hó 20-án harmincz tanfőru gyűlt egybe tanácskozásra. Millenniumi örömteljes érzület, hazafias lelkesedés és kartársi rokonszeny volt a helyzet signaturája e körgyűlésen. Jurin Samu rövid és velős hazafias elnöki megnyitó beszéde. — Józsa Antal kir. tanfelügyelőnek emelkedett szellemű alkalmi szónoklata nagyban hozzájárult ahhoz, hogy e gyűlés valóságos ünneppé emelkedett. Emelték annak ünnepélyességét a felolvasások is és pedig a II. orsz. egyet. tanügyi congressus tételeinek ismertetése Póltz József által, — a millenniumra vonatkozó tájékoztató előadás, Makfalvi Ferencz által, a tanító mellékfoglalkozásai cz. tétel ügyes és tetszéssel fogadott feldolgozása Bel-lányi János által. Nagy hatást idézett elő a kir. tanfelügyelőnek azon ünnepélyes ténye, hogy a magyar nyelv és állameszme terjesztőjének, a vallás és közoktatásügyi miniszter által adományozott 100 koronát, nem jelentékeny, de erkölcsi értékben annál fényesebb jutalmat, Nagy Lajos kartársunknak s az ő személyébe mindnyájunknak hozta el s mig egyik kezében a jutalmat hozta — ugymond — a másik kezében a törvény szigorát tartja azokkal szemben, a kik elég vakmerők volnának: önmagok, hazájok és nemzetök ellen bünt elkövetni. Üdvözlő a kitüntetettet s átirat kíséretében nyújtja át a 100 koronát neki, aki azt hazafias szavakban köszöni meg, igérvén, hogy egész életét át igyekezní fog e kitüntetés kiérdemelni. A jövő körgyűlésre vonatkozó dolgok megbeszélése után, a fürdőben gyűltünk össze a fehér asztalhoz, a hol Jurin Samu mondott pohárköszöntést a királyi tanfelügyelőre, mint tapintatos vezetőre, Perjessy László Jurin Samut mint elnököt, Kakujai Perjessit mint az országos congressus polgári iskolai osztályának alelnökét, a tanfelügyelő Christeli Gy. segédlelkészét éltették. Ebéd után Nagy Lajos tornatanító mutatta be a polgári iskola 40 esinos egyenruhába öltözött tanítványának felvonulását, menet és rendgyakorlatokat végezttvén azokkal; a fiatalaság katonás magatartása, ügyes, biztos gyakorlati mutatványokkal általános tetszést aratott.

A király és a Millenniumi Történet. Ó Felsége az ezredéves kiállítás sokszorosító pavillonja megtekintése alkalmával, legelőször az Athenaeum részvény-

társulat kiállítását szemlélte meg Emich Gusztáv vezérigazgató kalauzolása mellett. Szemébe tüntek a Szilágyi Sándor által szerkesztett tíz kötetes „Millenniumi Magyar Történet” eredti képei, melyek közül a Benczúr Gyula által Vaszary Kolos herceggel bevezető cikkekhez rajzolt allegorikus kép és Munkácsy honfoglalás című képe különös tetszésében részesültek. Ez alkalmmal behatóan megtekintette a mű megjelent első három kötetét is, melyekről szintén több ízben elismerését fejezte ki Emich Gusztáv igazgató előtt, mondván: „Igazán szép és nagy vállalkozás.” — Valóban ritka eset, hogy magyar király magyar könyvválatatot így megdícsérjen.

Táncmulatság. A rimaszombati szabó ifjuság május hó 31-ikén a „Széchenyi” kertben kedélyes táncmulatságot rendezett. E mulatság tiszta jövedelme 8 frt 10 kr. a „Tompaszobor” javára befizettetett. Felülfizettek: Dr. Löcherer Tamás 20, Somogyh Gyúza 70, Kosiner Vilmos 70, Telgarecz Jánosné 70, Hízsnyan Bálintné 70, Institórisz Endre 20, Dr. Ráóssy Gyula 20, Dr. Zehery István 20, Langhoffer Viktor 20, Teleszniczkyne 60, Mázikné 40, N. N. 20, Bek Ferencz 20, Barna János 20, Klein Lajosné 20, ifj. Blumenthal S. 20, Bródy Andor 20, ifj. Péter J. 10, özv. Koósné 10, ifj. Majorosy Rudolf 20, Tonhaizer N. 50, Spiner N. 20, N. N. 20, Szabó N. 20, Vincze Ferencz 10, ifj. Tarjáni N. 10, Jávorszky László 10, Boros József 10, Benedek N. 10, Pillárné 10 krjezárt, melyért ez uton mond halás köszönetet a rendezőség.

Alaptalan vádak a kiállítás ellen.

Az ezredéves országos kiállításról mesterségesen terjesztik bizonyos oldalról a rossz híreket, hogy elriaszszak vele a közönséget.

Kivált nehány (bécsi) lap, melyek a kiállítók hirdetéseibe vetett bizadalomban esalatoztak, de olyanok is, melyek tendenciával hirdetik, hogy minden a mi magyar, az rossz, mindenféle tücsköt-bogarat összeirtak a kiállítási drágaságról.

Előnte mosolyogva néztük a merész rágalmat, de azután szomoruan tapasztaltuk, hogy mások is felülnek e tendenciózus hirleléseknek, sőt magyar újságíró is akadt, a ki vállalkozott arra a herozstrateszi munkára, hogy mert a fél adag pájslit nem kapta oly olesón a kiállítás területén, mint rendes városi lebuájában, gyilkos cikkekkel ront neki a kiállításnak és minden ezzel összefüggő sikernek.

Ez szomorú, de így van.

A rövidlátók és tapasztalatlanokkal hiába áll pörbe az ember. A kik még sohse láttak kiállítást, azok panaszkodnak legjobban a drágaság ellen. Pedig sem a 85-iki, sem semmiféle külföldi vagy vidéki kiállítás sem volt, melyeken az árak aránylag mérsékeltebbek lettek volna, mint a mostani kiállítás.

Igaz, van egy drágább étlappal bíró francia vendéglő is, de ezt ezélatosan létesítette az igazgatóság, mert számolnia kellett a közönséggel, mely a városban is a legdrágább vendéglőket látogattja s melyet nem lehet a közönséges koresmákba kényszeríteni. E miatt legkevésbbé van jussa azoknak panaszkodni, a kik olesón akarnak étkezni, mert ezek számára van elég hely és választék a kiállítás területén. Igazán érdekes dolog, hogy ebben a tekintetben a szegény emberek kelnek édelmére a gazdagoknak.

(Zárjel között érdemes felemlíteni, hogy a bécsi színházi kiállításon volt a Noél- és Patard-féle francia vendéglő, melynek árai négyezer akkorak voltak, mint a mi francia vendéglőnké. Es igen sok szegény ember, a ki Budapestről Bécsbe utazott, hazajövet dícselkedve emlitette, hogy ő is evett a Noél és Patard konyhájában! Sőt a legtöbben szegénynek tartották volna, ha ezzel a nagy cselekedettel nem dícselkedtek volna.)

De nyilatkozatokkal a dolgot tisztázni nem lehet. Lássuk a tényeket.

Először is azzal vádolják a kiállítás igazgatóságát, hogy lehetetlenné tette, vagy legalább is megnehezítette a kiállítási vendéglők helyzetet a magas fogyasztási adók és az u. n. székber által.

Erre nézve a következőket közölhetjük:

A kiállítási igazgatóság a vendéglősökkel, a kik semmiféle bért nem fizetnek, de vendéglőjüket maguk, illetőleg az általuk képviselt sörgyárak tartoznak felépíteni, a jog engedélyezése előtt értekezletet tartott, melyen megállapította a szerződési feltételeket, melyek a székberből és az italok után a fogyasztási adóból állanak. Ez értekezleten részt vettek a vendéglősök ipartársulatának bizalmi férfiai is, vagyis olyanok, a kiknek a kiállítás területén nincs üzletük. Ezek feltétlen hozzájárulásával állapította meg az igazgatóság a székber, s az italok fogyasztási adóját, s így ezeket az összes pályázó vendéglősök elfogadták, s ez alapon kötött meg velük a szerződés. — Az igazgatóság azért mellőzte a vendéglők bérbeadásánál a nyilvános árlejtést, mert kiváló súlyt helyezett arra, hogy megbizható, ismert s önként vállalkozó emberekkel legyen dolga, a kik jó eleve minden önként elvállalandó kötelezettségük felől tájékozva legyenek s netáni kifogások vagy nehézmények esetén idejekorán visszaléphessenek. De hogy nem volt a fogyasztási illeték ellen sem érdemleges kifogás, az kitünik a következő, akkor előterjesztett számításból is.

Például: Egy hektoliter sör előállítási ára 12 frt; egyenes adók 9 frt 60 krt, szállítási s egyéb költségek 40 krt, kiállítási fogyasztási illeték 4 frtot tesz, egy hektoliter sör tehát a vendéglősnek 26 frtba kerül. Ellenben egy hektoliter sör ad minimális számítás szerint 320 pohár sört, melynek jövedelme 13 krjával 41 frt 60 krt tesz. Ha pedig figyelembe vesszük, hogy már a mostani kiállítási idény alatt is volt nap, melyen egy vendéglős 40—50 hordó sört kimerhetett, a kiállítási fogyasztási illeték távolról sem tekinthető terhesnek.

Igy vagyunk a többi illetékek is. Minden vendéglős fizet minden szék után naponkint egy krajczárt. A legnagyobb vendéglőterület 1000, a legkissebb 200 székkel van felvéve; az az adó tehát a kiállítás egész tartama alatt kitesz: a kis vendéglőknél 360 frtot, a legnagyobbknál 1800 frtot (teljes hat hónapra). A legutóbbi prágai orsz. kiállításon a vendéglősök ötször ekkora páussalis bérösszeget fizettek.

Az italok után kivett fogyasztási illetékek a kö-

vetkezők: Asztali bor hektoliterenkint 5 frt; palackbor után literenkint 10 kr; decziliterenkint tehát a fogyasztási illeték az asztali bornál fél, a jobb bornál egy krajczárt tesz ki. A nagy üveg pezsgő után az adó 20 kr., tehát poharanként 4 kr. likőr, cognac stb. után az adó 50 kr., tehát poharanként 1 1/4 ikr. A szódavíz után üvegenként 2 krajczár, ásványvíz után fél literenkint 3 kr.

A külföldi borok és italok természetesen jobban meg vannak adóztatva (bor 60 kr., pezsgő 1 frt stb.) Végre a sör mint már említve volt, hektoliterenkint 4 frtot fizet (a nürnbergi kiállításon 12 márka volt ez az adó hektoliterenként).

Mindezek az adók különben sokkal mérsékeltebbek, mint az újabbkori nagyobb kiállítások alkalmával kivett fogyasztási adók s legtávolabbról sem képezhetik elégedetlenség tárgyát és ezért az igazgatóság e szerződésileg megállapított kötelezettségeken tágitani nem akar és nem is fog. Az 1885-iki kiállításon is — nagyon esékely eltéréssel — a mostani fogyasztási adók voltak érvényben.

Es hogy áll a dolog a kiállítás területén levő vendéglőbeli árakkal? A kiállításon használatban lévő étlapok árának összeállítását következő:

Febér leves	8—10 krig.
Külön leves	15—20 krig.
Főzelék hussal	30—35 krig.
Marhahus mártással	35—40 krig.
Gulyás vagy pörkölt	35—40 krig.
Sült vagy rántott csirke	70—70 krig.
Borjuvesés vagy czomb	60—60 krig.
Sertéskaraj	60—60 krig.
Rostélyos	60—60 krig.
Angol rostbeaf	60—70 krig.
Főtt tészta	25—30 krig.
Sült tészta (torta)	35—40 krig.
Egy pohár sör	13—14 krig.

A sörköstolóban egy pohár sör 12 kr. és egy adag szalámi 20 kr.

Az étlapokon kitett árakat minden vendéglős tartozik szigoruan betartani, s azt a pinezért, a ki az étlapokon kitett árakat nem respektálja, vagy esalási kísérletet követ el, az igazgatóság megokolt feljelentés esetén tiltja a kiállítás területéről.

Ime ez az a nagy drágaság, melylyel közönségünket elriogatják a kiállítástól.

Pedig a ki érti a dolgot és a kiállításunkat látta, az a legtárgyalagosabb itélettel kénytelen elismerni, hogy ily nagyszabású, szép minden tekintetben sikerült és tökéletes országos kiállítás még nem volt a kontinensen.

Ne is legyen intelligens ember az országban, a ki ezt az ezredéves kiállítást ne nézné meg. Már is országos mozgalom indult meg, hogy a magyar társadalom minden rétegébe behatoljon az a tudat, hogy ez a kiállítás méltatása ezeréves történetünk dicsőséges eseményeinek és biztatás, buzdítás a reményteljes jövőre nézve.

A mit magyar ember itt együtt láthat hazánk kulturális és gazdasági életének jellemzésére, az felemelőleg hat mindenkire. A kiállítás hatása tehát ép úgy, mint az ezerév többi nagy ünnepeinek hatása nem egy pillanatra vannak számítva, át kell éreznünk ezt a buzdítást és lelkesítést s nemzedékről-nemzedékre erőt meritenünk a jövő munkásságra abból, a mit itt szemlélni és tapasztalni fogunk. *Gelléri Mór.*

Felelős szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Magán-hirdetések.

Henneberg-selyem esakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színes 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, esikos, kockázott, mintázott, damasztolt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) stb. a megrendelt áru, postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat posta-ordultával küld: **Henneberg G.** (es és k. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Svájcba ezimzett levelekre 10 kros, és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. — Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Vállalkozók figyeimébe.

A rimaszombati m. kir. földműves iskolánál a tisztviselők és tanulók élelmézése egy vállalkozónak bérbe adatik. Közelebbi felvilágosítással készséggel szolgál az

3—6 **igazgatóság.**

Fényképészeti jelentés.

Van szerenésém tisztelettel értesíteni a n. é. közönséget, miszerint szakszerűen épített s felszerelt

fényképészeti- és festészeti műtermemet

junius hó 1-én megnyitottam.

Műtermemben készítek mindennemű fényképészeti közvetlen felvételt, nagyítást, olaj- és aquarellképeket **feltűnő olcsó árak** és pontos kiszolgálattal mellett.

A n. é. közönség becses látogatását kérem vagyok

Rimaszombat, 1896. junius 1-én.

kiváló tisztelettel

Stelkovich István,

fényképész.

Kiadó.

A rimaszombati takarékpénztár épületében egy raktárnak is használható **pineze-helyiség** bérbe kiadó — Értekezhetni **Horváth János** igazg. tagnál.

A magyar ált. kőszénbánya részvény-társulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.

a közeledő

cséplési idényre

különös figyelmébe ajánlja a t. ez. **gazdálkodóknak**, valamint **gőzmalmosoknak, szeszgyárosoknak, téglá- és mészégetőknek** és egyéb **iparvállalatoknak** **kazán- és szobafűtéshez** kiválóan alkalmas

akna-, cséplési koczka és darabos szenét

királdi és sajószentpéteri bányáiból legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva. 3—6

Van szerenésém a n. é. közönséggel tiszteletteljesen tudatni, hogy **27 év óta fennálló czipészüzletemet és raktáramat** a tavaszi és nyári idényre **női-, férfi- és gyermek-**, részint saját műhelyemben fiam felügyelete alatt készült, részint előkelő **budapesti és bécsi** gyárakból beszerzett **minden fajlu lábbeliárakkal dúsan felszereltem**, minek folytán azon kedvező helyzetben vagyok, hogy igen tisztelt látogatóim — fokozott divatszerű igényeit is — akár kész, akár megrendelésre gyorsan előállítandó áruimmal, **legjutányosabb árakon**, kielégíthetem.

Az a jó hírnév, mely üzletemhez kezdettől fogva fűződik, biztosítékot szolgálhat jövőben is a tisztelt közönségnek arra nézve, hogy szives megrendeléseinek gyors, pontos és lelkiismeretes teljesítése által teljes megelégedését fogom kiérdemelni.

Midőn a nagyérdemű közönség megtisztelő figyelmébe újabban ajánlom magamat és üzletemet, s irányomban eddig is tanúsított lekötelező pártfogásáért őszinte köszönetet mondok, maradtam

Rimaszombat, 1896. május hó 26-án.

kiváló tisztelettel

ÖZV. KOVÁCS ZSIGMONDNÉ.

BORSZÉKI VIZ! AZ ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

Van szerenésém a nagyérdemű közönség és különösen pedig a **gömörmegeyi kereskedővilág** szives figyelmét felhívni arra, hogy a világszerte ismert

Borszéki savanyuvíz

egyedüli főraktára — Gömörmegeyre nézve — üzletemben van elhelyezve. Ezen legelőkelőbb és ugy élvezhetőség, mint gyógyhatás tekintetében **páratlan minőségű** borszéki savanyuvíz nálam akár üveg, akár ládászámra mindenkor igen jutányos áron kapható, s a nyári időszakon át fogyasztásra kiválóan kellemes és ajánlatos.

Árak: 1/2 liter. 1 liter. 1 1/2 liter.
12 kr. 16 kr. 20 kr.

Rimaszombat, 1896. május 20.

Tisztelettel

Stech Kálmán,
RIMASZOMBAT, FŐTÉR.

STECH KÁLMÁN kereskedése RIMASZOMBAT.

FLEISCHER és TÁRSA

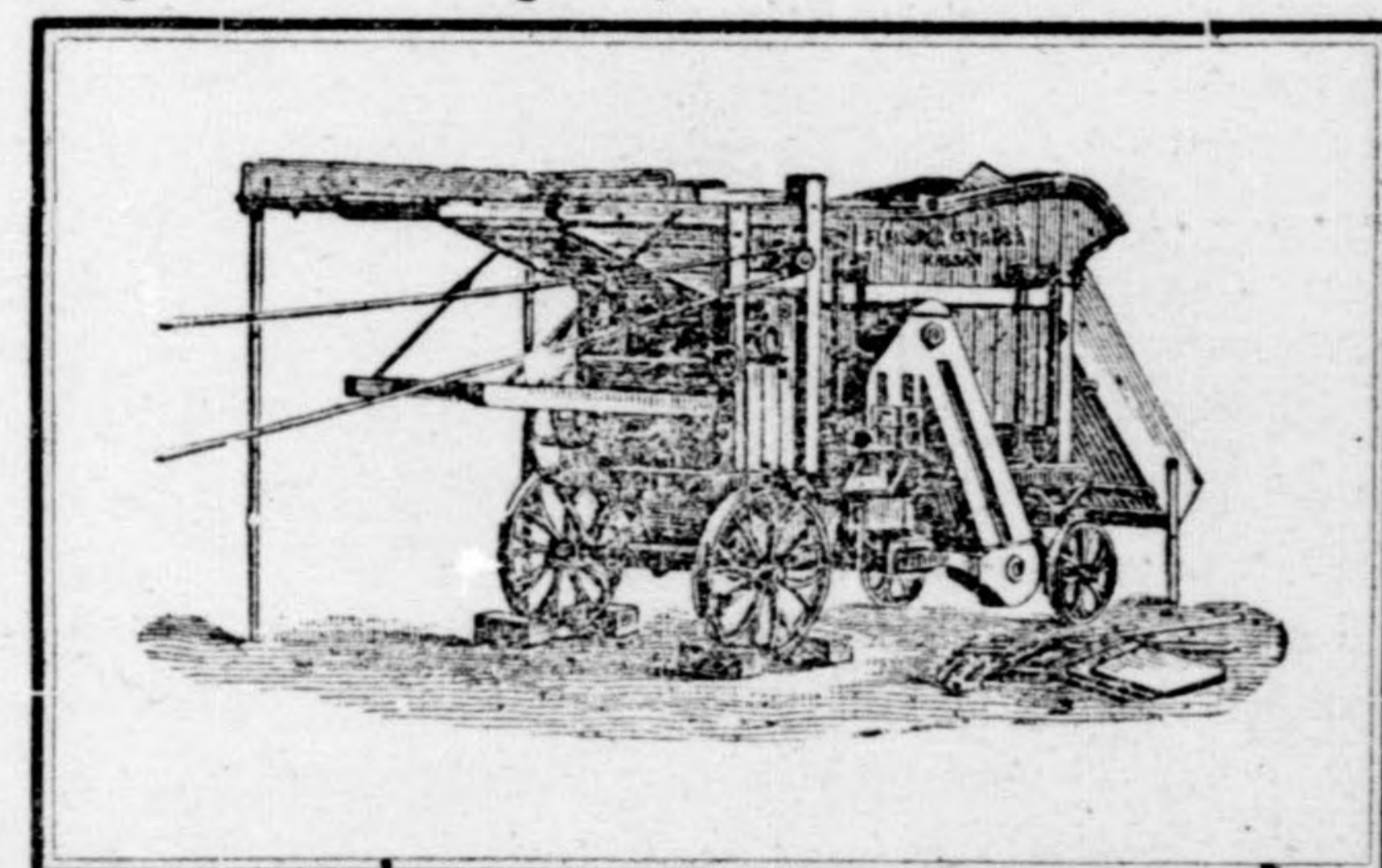
gépgyára és vasöntödéje Kassán, Vám-uteza 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit a **közeledő nyári idényre**, nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyű járással, járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi-cséplőgépeit, járgány-hajtásra is alkalmazva, szalmarázói készülékkel vagy a nélkül. **Baker- és magtár-rostait**, továbbá mindenmű szivattyúkat, gőzgépeket és gőzkazánokat. **Szeszgyár-berendezéseket**, m. p. **Henze-főzők**, **kavaró-készülékek**, **maláta- és burgonya-zúzókat**, **malomberendezéseket**, stb.

Gépgyárunk gyártmányainak jelentékeny készletet tartjuk állandóan. **Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.** 1—2

Hirdetmény.

A „Miskolezi hitelintézet“ áru- és terményraktraiban az ezidei

IV-ik évi gyapjúvásár

beraktározással egybekötve 1896. évi junius hó 10-ik napján tartatik. — Részletes felvilágosítással szivesen szolgál

a „Miskolczi hitelintézet“ részvénytársaság

igazgatósága.

Utánnymat nem díjaztatik.

3—3